

הכלל בא לרבות כל דבר שהוא "כעין הפרט" בלבד, אלא אנו דורשים את הפסוק במידת "ריבוי ומיעוט וריבוי": ["על כל דבר פשע" ריבוי, "על שור חמור על שה על שלמה" מיעוטים הם, "על כל אבידה" חזר וריבה] ומשום ד"כל" ["כל דבר" "כל אבידה"] **ריבויא הוא**, ואינו נדרש ככלל –

ולפי מידה זו הריבוי האחרון מרבה אפילו דברים שאינם כעין הפרט [המיעוט], וכל מיעוט נכתב למעט דבר אחד, ובהמשך יתבאר מה בא כל מיעוט למעט, אבל העופות כבר נתרבו בריבוי האחרון.

ומקשינן: וכי כל היכא דכתיב "כל" ריבויא הוא, והוא נדרש במידת "ריבוי מיעוט וריבוי", ולא במידת "כלל ופרט וכלל"?!

והא גבי מעשר שני דכתיב "כל", ומכל מקום קא דרשינן ליה ב"כלל ופרט וכלל", ולא במידת "ריבוי ומיעוט וריבוי"?!

וכדתניא: כתיב: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה. ואכלת לפני ה' אלהיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנך. וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו [את המעשר השני לירושלים לאוכלו שם]. ונתתה בכסף [פדהו על כסף] וצרת הכסף בידך והלכת אל

המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו. ונתתה הכסף [תקנה באותן מעות בירושלים] בכל אשר תאוו נפשך, בבקר בצאן ביין ובשכר, ובכל אשר תשאלך נפשך".

ופסוק זה נדרש במידת "כלל ופרט וכלל", ומלמד, מה מותר לקנות במעות מעשר שני בירושלים:

"וניתתה הכסף בכל אשר תאוו נפשך" הרי כלל.

"בבקר בצאן ביין ובשכר" הרי פרט.

"ובכל אשר תשאלך נפשך" הרי חזר הכתוב וכלל.

"כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט", ולמדנו: מה הפרט מפורש: פרי מפרי [כלומר: דבר הנולד מדבר אחר] ובכלל זה בהמות, וכן פירות שנוטעים את הגרעין שבתוכם וצומחים פירות, וגדולי קרקע⁽²⁾ – אף כל פרי מפרי וגדולי קרקע, והתמעטו מים ומלח, וכמהין ופטירות [שהן גדלים מעצמן], היות ואלו אינם "פרי מפרי", ונתמעטו גם הדגים שאינם "גידולי קרקע".

הרי שאם כי אמרה תורה "בכל אשר תאוו

האחרון של המשפט, ולפי מה שנדפס, יש כאן כפל לשון ללא צורך.

ב. ברש"י הביא את המקור מן הכתוב שאין נבלת עוף טמא מטמא כלל, משום שנאמר "נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה", מי שאיסורו משום כל תאכל נבילה וטרפה, הוא זה שמטמא את האוכלו. יצתה נבלת עוף טמא,

שהאוכלו עובר משום "בל תאכל טמא", אבל אינו עובר משום איסור נבילה או טריפה, כי "אין איסור חל על איסור", שהרי איסור אכילת עוף טמא חלה עליו קודם איסורים אלו.

2. "בקר וצאן" חשובים "גדולי קרקע" היות והם ניוזנין מן הקרקע.